

Posudek na diplomovou práci Bc. Petry Jílkové *Vývoj znázorňování světa na starých mapách*, Praha 2017, obor Kartografie a geoinformatika, Katedra aplikované geoinformatiky a kartografie, PřF UK, 126 s. + 7 příloh

Cílem diplomové práce Bc. Petry Jílkové bylo vypracování analýzy vývoje kartografického znázornění světa na mapách malých měřítek (mapách světa) ze 16.-18. století. Zároveň měly být při analýze zohledněny historicko-geografické aspekty.

Diplomová práce je rozdělena do sedmi hlavních částí. Úvodem autorka představila téma a cíle práce. Poté zhodnotila odbornou literaturu k tématu (publikace k dějinám kartografie a ke kartometrické analýze) a věnovala se historickému kontextu vnímání tehdejšího známého světa od starověkého Řecka, proměnám geografických představ a související kartografické tvorby, a to až do 18. století. Tato část práce je kompilací z dostupné literatury, autorka však vyslovila několik vlastních hypotéz, týkajících se vývoje znázornění světa a tyto hypotézy ověřovala (mimo jiné hodnoty odchylek v různých znázorňovaných oblastech). V tomto ohledu je její přístup původní a metodologicky inovativní.

V další části práce představila diplomantka analyzované kartografické zdroje. Jedná se o třináct map světa, z nichž první je datována rokem 1508 a poslední 1799. Časové rozpětí hodnocených map tedy tvoří tři staletí a zahrnuje období raného novověku, které bylo pro rozvoj geografického poznání zásadní. Kartografická tvorba a tím i znázorňování mapovaných území se přitom zásadně proměňovalo. U jednotlivých popisů vybraných map by bylo účelné připojit údaj o rozměru mapového listu. Popisy obsahují rovněž údaj o tom, kde byla mapa v digitální podobě získána; tento údaj je uveden střídavě na začátku popisu nebo na jeho konci, bylo by vhodnější ho uvádět jednotným způsobem. Při výběru map byla zohledněna různost, na níž by bylo možné doložit proměny znázornění světa, ale také dostupnost a kvalita digitalizovaného obrazu.

Analytická kapitola obsahuje kartometrické zhodnocení mapových děl, rozbor polohové přesnosti topografického obsahu a hodnocení vývoje znázornění světa na těchto mapách. Autorka přitom použila moderní přístupy kartometrické analýzy starých map, text je doplněn příslušnými vyobrazeními, jež jsou výsledkem provedených analýz a dokumentují prostorové rozlišení odchylek na mapách. Vývoj znázornění světa v 16.-18. století obecně je pak obsahem další kapitoly, kde autorka postupovala podle jednotlivých staletí, 16., 17. a 18.

V závěru autorka shrnula dosavadní postup prací a dospěla k názoru, že největší změny v obrazu světa se uskutečnily v 16. a 17. století, tzn. v období rychlého rozvoje znalostí o podobě Země a prvních, zásadních objevitelských cest. K výraznému zpřesnění zakresu topografického obsahu došlo na přelomu 17. a 18. století. V 18. století jsou pak výraznější změny patrné v oblasti severních a jižních částí Tichého oceánu. Těžko přístupné oblasti byly přitom mapovány s největším zkreslením mapového obrazu.

Součástí diplomové práce je obsáhlý seznam použitých zdrojů, odborné literatury a mapových děl; autorka se velmi pečlivě věnovala sběru informací a jejich studiu. Sedm příloh (tabulky a mapy) je nedílnou součástí textové části práce a dokumentuje způsob a výsledky provedených analýz.

Je zřejmé, že Bc. Petra Jílková se v tématu orientovala odpovídajícím způsobem, s kartografickými historickými zdroji i s metodikou se vypořádala velmi dobře. Soubor získaných údajů a poznatků po odborné stránce kvalitně analyzovala a interpretovala.

Shromáždila množství podkladů a námětů i pro případný další výzkum. Jednotlivé kapitoly jsou pojaty systémově, s pochopením problematiky a s hlubokou znalostí tématu.

Diplomovou práci Bc. Petry Jílkové doporučuji k obhajobě a navrhuji známku 1.

V Praze dne 31. srpna 2017

prof. PhDr. Eva Semotanová, DrSc.
Historický ústav AV ČR, v.v. i.
Prosecká 76, 190 00 Praha 9